Virágüzlet a Jókai utcában

„Nefelejcs" — ez az új virágüzlet neve. Figyelmeztetés?... vagy pusztán stílszerű boltnév? Mert gondolhatjuk: tegnap nyitotta meg a Haladás Tsz a Jókai utca 9. szám alatt harmadik virágboltját. Ne felejtsétek el jó szegediek se az üzletet, se a születési, illetve névnapokat, családi évfordulókat!

Nos megszívlelték? Három óra alatt gazdára talált az első száz szál rózsa — mondta Veszelka Júlia boltvezető.

Szép és kedves a Haladás Tsz harmadik virágboltja. Amikor arra érdemes embertársainkat meglepjük a szeretetünket jelképező virágokkal, azt se felejtsük el, hogy a rózsáival nemzetközi sikert elért közös gazdaság is megérdemli az elismerés virágcsokrát a szegedi lakosoktól.

Anna Seghers 65 éves

A világszerte ismert német szocialista írónőnek, az NDK Nemzeti-díjasának, a Nemzetközi Lenin Békedíj kitüntetettjének gratulál ma a haladó világ és olvasóközönség: 65. születésnapján. A Sankt Barbara-i halászok felkelése, az Út az éjszakából, A hetedik kereszt, A holtak nem vénülnek és még számos népszerű könyv írója példás forradalmár, antifasiszta, békeharcos is egyszemélyben. Realizmusa, kitűnő szerkesztőkészsége, jellemábrázolása és atmoszféráteremtő írói tehetsége a szocialista irodalom és az egyetemes irodalom művelőinek mai legjobbjai közé emelik.

A megbecsülés, tisztelet, elismerés melegével gondolunk rá, azzal a születésnapi jókívánsággal, hogy még számos könyv megírásához legyen ereje és egészsége.

ISZONY

Új filmek

Bármi legyen is a véleményünk *Németh* László írói munkásságának egészéről, kétségtelen, hogy az *Iszony*, ez a második világháború után született regény: *remekmű*. Nemcsak Németh László életművének, hanem *a magyar regény történetének is egyik legmagasabb csúcsa*. Amikor megjelent, rangos és tekintélyes kritikusok írták azt róla, hogy a legjobb regény, amelyet valaha magyarul írtak.

Nincs olyan méterrúd a kezünkben, amely az irodalmi művek nagyságát csalhatatlan biztonsággal megállapítaná. Nem azért idéztük hát a kritikusok véleményét, hogy helyeseljünk nekik vagy vitatkozzunk velük. Pusztán a *regény jelentőségének érzékeltetése kedvéért hivatkoztunk rájuk*, valóban nagy mű az Iszony.

Azt is tudjuk, miért. Németh László ebben a művében *a valóságra figyelt*, annak szívdobogását, rezdüléseit akarta érzékeltetni és visszaadni. Regénye ezért maradandó. Más — és nem is jelentéktelen számú — szépirodalmi műveiben viszont, mintha megfeledkezett volna a valóságról az író, és elsősorban sajátosan utopisztikus *filozófiájára ügyelt*. Arra alapozta drámáit, regényeit. Ezekben a műveiben aztán sok is a gyorsan romló anyag. Németh László filozófiája fölött ugyanis *eljárt az idő*.

Mindezzel egyáltalán *nem* akarjuk azt mondani, hogy kétféle Németh László létezik. Az azonban ennek ellenére is bizonyos, hogy művei *szétválaszthatók*. Vannak olyan művei, amelyekben a konkrét történeti-társadalmi valóság dominál, s vannak olyanok, amelyekben a történet csak arra jó, hogy az író sajátos filozófiájának egyik-másik tételét igazolja, illusztrálja.

Az igazán nagy, maradandó művek, mint az Iszony is, *az előbbiek közül kerülnek ki*.

Mi is olyan nagyszerű ebben a regényben? Már az is, ahogyan indul, ahogyan elkezdődik. Az a világ, amelyről a regényben szó van, a falusi úrivilág, a mi irodalmunkban, azt hiszem, a legtöbbet és a legtöbbször ábrázolt téma és környezet. Nos, az Iszonyban az is nagyszerű, hogy erről az ezerszer és tízezerszer megírt, megrajzolt, s ezerféle nézőpontból bemutatott és ábrázolt világról *mennyi újat tud mondani*. Sajátos hangulatvilágot teremt ez, s ez a sajátos levegő már a regény első lapjain magával-ragadja, elvarázsolja az olvasót.

Milyen újról van itt szó? Itt van mindjárt a főhős, Kárász Nelli alakja. Pusztán termett virágszál ez a lány. De micsoda virágszál? Mint a görög tragédiák hatalmas és félelmetes asszonyalakjai; olyan ez a sovány, sápadtszínű, magánakvaló, kemény, szigorú lány. S aztán itt van ez a Takaró Sanyi, a férje. Mennyire másképpen ábrázolt ember ő is, mint amilyennek a falusi birtokosok a regényekben. S mennyire mások a többiek is, az apák és a fiak, a férjek és a feleségek, mind, akik megfordulnak a regény lapjain.

Hintsch György — a fiatal rendező arra vállalkozott, hogy a regényírásnak ezt a hatalmas remekét átülteti a film nyelvére. Amikor a film elkezdődik, s megjelennek a vásznon az első képek, amelyek nem látszanak többnek szimpla illusztrációnál, a néző azt hiszi, a rendező, akinek a Rab Ráby után ez *a második filmje*, nem is tudja, mire vállalkozott. Aztán jönnek a többi képek, jelenetek, figurák, s ez az érzésünk tovább erősödik. *A rendező félreértette a regényt.* Amit a filmen látunk, az egy nagyon korrekt, pontos munka a regény cselekményének követése szempontjából. A lényeg azonban *kimarad belőle*. Kimarad belőle Kárász Nelli lelki fejlődésének karakterisztikus bemutatása, az a lélekrajz, ami a regényben a legfontosabb. A film jóval kevesebb ennél; egy nagyon kulturáltan, nagyon finoman ábrázolt dráma. De nem az Iszony.

Nincs értelme vitatkozni azon, hogy meg lehetett volna-e ezt a filmet úgy csinálni, hogy az Iszony Iszony maradjon. Hintsch György ezt vállalta. S azon sincs vitatnivaló, hogy lehet-e ezt a filmet a regénytől függetlenül, magában vizsgálni. A regény olyan nagy élmény volt, amikor elolvastuk, s azután mindig, amikor újraolvastuk, hogy *egyszerűen képtelenség tőle elvonatkoztatva nézni egy belőle készült filmet.*

Mit mondjunk ezekután a szereplőkről? A rendezői koncepció szerint kitűnőek. Kárász Nelli szerepét fiatal színésznő, a most végzett *Drahota* Andrea kapta. A választás vakmerő és veszélyes volt; a fiatal művésznő két éve még itt, Szegeden volt epizódista a szabadtéri játékokon. Drahota Andreát márványszobor szépsége, alkata alkalmassá tette a szerepre. Ilyen szempontból a választás jó. Az alakítás is kifejező lehetne, ha a rendező nem értette volna félre a regényt és persze magát Nelli figuráját is.

Kállai Ferenc játékát is csak a rendezői koncepció szempontjából értékelhetjük. E szerint Takaró Sanyi jellemének, minden összetevője — vagy majdnem minden összetevője — helyet kapott Kállai játékában.

A kisebb szerepek alakítói néha sablonosak. *Kiss* Manyi Kárászné szerepében például kevésbé gyerekes, mint a regényben és szeretetreméltó vonásai is eltűnnek. *Sulyok* Mária Takarónéja is keményebb, mint a regény megnyugvó asszonya. *Páger* Antal a kis szerepben is karakterisztikus. Kifejező *Latinovics* Zoltán, *Bessenyei* Ferenc és *Halász* Jutka játéka is.

Ö. L.

Megalakult Szegeden a Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egyesület Csongrád megyei Csoportja

A Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége szegedi, Széchenyi téri előadótermében tegnap, csütörtökön délután 4 órai kezdettel megrendezett alakuló ülésen megalakult a Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egyesület Csongrád megyei csoportja.

Az MTESZ Csongrád megyei intéző bizottságának nevében Blaskovics Zoltán intéző bizottsági elnök köszöntötte a megjelenteket, majd Radnóti Károly, az Akadémiai Könyvkiadó Műszaki Főosztályának vezetője tartott beszámolót a Lipcsei Könyvművészeti Kiállításról. Ezután Kalmár Imre, a Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egyesület nyomdaipari szakosztályának titkára ismertette az egyesület célkitűzéseit.

A beszámolók után megtartott szavazás eredményeképp a következőket választották be a műszaki egyesület Csongrád megyei csoportjának vezetőségébe: Bene Gyulát, a szegedi nyomda osztályvezetőjét, Dobó Józsefet, a szegedi nyomda osztályvezetőjét, Erményi Lajost, a szegedi nyomda műszaki vezetőjét, dr. Lőkös Zoltánt, a Dél-Magyarország főszerkesztőjét, Tamás Lászlót, a szegedi nyomda gépmesterét, dr. Toldi Miklóst, a szegedi nyomda főkönyvelőjét és Vincze Györgyöt, a szegedi nyomda igazgatóját.

A most megalakult csoport az MTESZ Csongrád megyei intéző bizottságának hatáskörébe tartozó tizenkilencedik tagegyesületi csoport lett.

Fény az iskolában

(Tudósítónktól.) A napokban kigyulladt a fény a zákányszéki Délibáb Tszcs központi majorjában és vele együtt a szomszédos Lázártanyai általános iskolában. A környék lakói, a Délibáb Tszcs vezetősége, az iskolásgyermekek és szüleik örömmel vették birtokukba a most már este is világos helyiségeket. A kapott villany segít majd bennünket a termelőmunkában, kényelmesebbé teszi az édesanyák házi munkáját, és nagyban hozzájárul az egész környék dolgozóinak kulturális felemelkedéséhez.

Takács József

Vigyázzunk az utakon!

A váratlanul beköszöntött havazás, az ólmoseső erősen megnövelte mind a gyalogos, mind a gépjárműközlekedésnél a balesteti veszélyt, a rendőrség ezért kéri, hogy a közlekedési szabályokat mindenki fokozottabban tartsa szem előtt, vigyázzon saját és embertársai testi épségére.

A gyalogosok közlekedésének könnyítése érdekében a házfelügyelők rendszeresen söpörjék el a havat az épületek előtti járdáról, a gépkocsik pedig, amelyek utcán parkíroznak, reggelenkint kellő óvatossággal induljanak.

EMLÉKEZÉS

A mozilátogatók jelentős hányada nyilván nem szívesen vált jegyet háborús filmekre. Az Emlékezés című vietnami filmalkotás iránt is valószínűen azért volt oly csekély az érdeklődés a szegedi bemutatókon, mivel az emberek eleve háborús szörnyűségek sorozatának bemutatását feltételezik a vietnami alkotóktól.

Hau asszony életének megrendítő képsorai valóban érintenek néhány lövöldözéses mozzanatot is, a partizánná öntudatosodó fiatalasszony hiteles történetében azonban nem annyira a kétségtelen szörnyűségek dominálnak, mint inkább annak expressziv jelenetek segítségével történő szimbolizálása, hogy minden becsületes, jellemes dél-vietnami hazafinak szükségszerűen a partizánok szittyós-mocsaras rejtekhelyéhez kanyarodik az útja...

Jelentős erénye a filmnek, hogy a hazafiak számunkra különös, mégsem ismeretlen, hősi életének kétségtelen pátoszát mértéktartóan, arányérzékkel, mondhatni, tudatosan *visszafogott, visszafojtott* ábrázolásban érzékelteti. A film alkotói tudták, hogy épp ezzel tehetik hitelesebbé az epizódokat, szívbemarkolóbbá a meggyalázott emberek vergődését, s vérforralóbbá az elnyomók hideg kegyetlenségét.

A rendező, *Pham Ky Nam*, egy-egy ridegen csillogó szemüveg felvillantásával, egy-egy szenvtelen fejmozdulattal vagy egy-egy finom líraiságú, tétova szemrebbenéssel is igaz atmoszférát tud teremteni. A Hau asszonyt alakító, gyöngyarcú, poétikus szépségű főszereplő, *Tra Giang* — elmélyült alakításra képes, elsőrangú jellemszínész. A férj alakjának megformálásával *Tran Phoung*, az apa szerepében pedig *Ba Du* nyújt emlékezetest.

A mindvégig lebilincselő filmalkotás elmélyült, szimpatikus művészi munka eredménye.

D. E.

AMERIKA ÉJJEL

Úgy látszik, tényleg ilyen Amerika. Legalábbis ilyen volt egy francia szemével is, bár az a film szélesebb fénynyel reflektorozott az őserdők és autósztrádák ellentmondásainak frivolságával hivalkodó távoli kontinensre. Itt csak az éjszakai Amerikát látjuk, a sörgőzben bárgyún mosolygó simaképű jenkiarcok, a kutyazenekar, a néger zenészek és a kecses mozdulattal tovalejtő nők forgatagában. De még ebből az Amerikából sem hiányozhatnak a nyomornegyedek csillogó szemű lakói, akik azért a film jellegének megfelelően maguk is szórakoznak, ha kevesebb pompával és szerényebb díszletekkel is teszik azt.

G. *Scotese* rendező szélesen markolt ebbe a sok színű kavargásba, s éppoly bő gesztussal szórja a közönség elé a San Fraciskó-i Red Carter mulató, a szerencsejátékok Mekkája: Las Vegas vagy a Greenwich Village egy-egy attrakcióját, mint a forradalom óta megváltozott havannai Tropicana, vagy a Pirca indiánok szertartásait rekonstruáló venezuelai táncművészek produkciójának jellegzetes pillanatait. A színes felvételek káprázatos ruhákat is láttatnak rendszerint csinos nőkön, akik azért nem sokáig hagyják a közönség figyelmét félrevezetni, szinte mindig levetik magukról azokat. Talán már túlságba is viszi a kamera ezt a lemeztelenítést, ami még a legtemperamentumosabb néző éber tekintetét is elfásítja!

Tudjuk, szükségtelen lenne valamiért is elmarasztalni ezt a filmet. Egy valamit azért hadd jegyezzünk meg. Az előadás végén valaki élesen figyelt egy télikabátos kislányt. A látottak után nagyon izgató lehetett...

N. I.

delem kiszolgálását, az állam szociális és kulturális gondoskodását igényli.

Hogyan is jellemezzem Orosházát 1965-ben? Az agrárszocialista mozgalmak dicső emlékeit őrző hajdan legnagyobb magyar falu hogyan is mutatja magát? Milyen volt a mostani találkozás?

A benzinkút előtt hosszú autósor, de a főtér háta mögötti kis zegzugos utcából kifelé baktató saroglyás lovaskocsi sorompót állít az autóforgalomnak; a muzeális népviseletű járó-kelők között ott megy a legújabb divat szerint öltözött nők nagy sokasága. Talán gyári dolgozók, talán valamely mezőgazdasági termelőszövetkezet tagjai, de az is lehet, hogy valamely irodában, intézményben dolgoznak. A külsőről ezt megítélni nem lehet. De egy biztos, a ruha nem bizonyít, nem árul el foglalkozási hovatartozást, inkább talán generációt, de még ezt sem, hiszen sokan túl néhány X-en is a jelenkor ismérveit viselik magukon, ruhában, felfogásban, és ami örvendetes: ez a többség. Kétségtelen, ebben is megmutatkozik a mintegy 32 ezer lakosságú Orosháza városiasodása. Tény, hogy a város vonzóereje egyre erősebb. A tanyák lakói a városba kívánkoznak, a városiak közül pedig mind többen szeretnék a régi közművesítetlen, a fürdőszoba nélküli, kisablakú lakásukat korszerű, összkomfortos lakással felcserélni. Orosháza lakóinak célja: behozni a lemaradást, lépést tartani a hazánkat jellemző általános fejlődéssel.

Ez az óhaj indította az orosházi Petőfi Művelődési Ház vezetőit és a Madrigál Együttes tagjait, karnagyát arra, hogy találkozásra, tapasztalatszerzésre meghívják a szakszervezetek szegedi Általános Munkás Énekkarát.

A szegedi dalosok nagy szeretettel fogadták a meghívást és alaposan felkészültek a találkozóra. Ennek tudható be, hogy — Madrigál Együttessel közösen — gazdag műsorral, jól sikerült hangversenyt adtak a Petőfi Művelődési Házban.

A közös hangversenyen mindkét kórus eredményesen szerepelt. A műértő közönség lelkesen köszöntötte a dalostalálkozót. Sok tapsot arattak az egyéni számokban fellépő művészek is. Joó Csilla kulturált énekszámai különösen elismerést érdemelnek, de jó felkészültségről tett tanúságot Sipos Valéria, Jenei Sándor és Lajos István is. Mihálka György, a szegedi Általános Munkás Énekkar karnagya és Szokolay Bálint, az orosházi Madrigál Együttes karnagya a tőlük megszokott precizitással és lelkesedéssel szólaltatták meg kórusaikat. Nagy sikert váltott ki a két kórus együttes fellépésében előadott közös műsorszám is. Igen hatásosan adták elő Joó Ete „Új tavasz" című szerzeményét.

A kis létszámú, de annál nagyobb lelkesedéssel szereplő Madrigál Együttesről elmondhatjuk: bebizonyították, hogy alapos felkészültséggel, jó műsorral képviselték és szemléltették az orosházi kórusdalkultúrát. Az együttes sikere is igazolja, hogy a ráfordított energia bőven megtérül és szervesen beillik Orosháza fejlődő kulturális életének egészébe.

A műsor igen széles skálájú volt. Munkásindulók, békedalok, madrigálok, Verdi, Bartók és Kodály művek adták a jól összeválogatott előadás legjavát.

A hangverseny utáni megbeszélésen értékes ismeretekkel gazdagodott mindkét együttes.

A művelődési házak irányítása alatt álló kórusok vezetői megállapították, hogy a szereplések területét ki kell szélesíteni. A művelődési házakban megtartandó hangversenyeken kívül bátran kell élni azzal az igénnyel és lehetőséggel, amely egyes üzemek nél, termelőszövetkezeteknél jelentkezik. Ezeken a helyeken bemutató jellegű előadásokat érdemes tartani. Fokozottabban részt kell venni egy-egy üzem ünnepi rendezvényén, élüzemavatáson, nemzeti ünnepek műsorában és hasonlón. A kórusok fontos szerepet töltenek be a szocialista kultúrforradalmunk sikeres megvívásában. Bátran kell tehát műsorra tűzni a társadalmi életünket tükröző és egészségesen szolgáló új, korszerű kórusműveket. A beszélgetés során felmerült az a gondolat is, hogy az orosházi Petőfi Művelődési Ház, valamint a szegedi Juhász Gyula Művelődési Otthon vezetői segítsék egymást a zenei élet és általában a kulturális feladatok megvalósításában. Ez a kapcsolat később kiterjeszthető a két város zenei életének más területére is. A kezdő lépés megtörtént, arra kell vigyázni, hogy a következő lépéseket kisebb akadályok, kezdeti nehézségek ne állíthassák meg. A szívélyes megbeszélés a Madrigál Együttes meghívásával fejeződött be. Reméljük, hogy december 19-én Szegeden ismét találkozik a baráti kapcsolatokat kötött két kórus.

Végezetül mondom el, hogy a találkozás örömébe sajnos egy kevés szomorúság is vegyült.

A közel hatvan éves és sikeres forradalmi hagyományokra visszatekintő szegedi Általános Munkás Énekkar tagjainak nem volt alkalma találkozni az ötven éves és ugyancsak hagyományokban, sikerekben gazdag orosházi Petőfi Dalkörrel. Az orosháziak elmondták, hogy a kórus jelenleg kényszerhallgatásra van ítélve, mert karnagyhiánynyal küzd. Nagyon fájlalnánk, ha ez a kórus, amellyel — illetve elődjével — oly sokszor működtünk együtt nehéz napokban, s amelynek vitrinje sok szép díjat, kitüntetést, elismerést őriz a harcos viharokat kiállt zászlójuk mellett, most szűnne meg létezni, amikor mind nagyobb lépésekben valósul meg mindaz, amiért oly sokat küzdöttek, reménytkeltően daloltak. Fájlalnánk az orosháziakkal együtt, ha az épülő jövőben már csak történelmi emlékként kerülne szóba.

Az egykori nagy, alföldi faluból város lett és most lépett igazán a fejlődés útjára. Mind több azoknak a száma, akik a szocialista ipari és mezőgazdasági termelésben részt vesznek. Ennek a fejlődésnek ad nemes patinát a viharok közepette született és megedzett Petőfi Dalkör is. Orosháza kóruskultúrája a jövőben is csak akkor lesz egész, ha a fiatalos lendületű és a szocializmus építésében született Madrigál Együttes mellett ott látjuk az Orosháza forradalmi hagyományait képviselő Petőfi Dalkört.

A gazdag tapasztalatszerzés alkalmával ilyennek ismertük és szerettük meg a nagykorúvá nőtt Orosházát. Köszönjük ezúton is a meghívásukat, mert a találkozás sok hasznos tapasztalatot adott. Megerősített abban a meggyőződésben is, hogy nálunk a fáradozás anyagi erővé válik, minden területen, a kultúra területén is. Erdemes érte fáradozni.

MISON GUSZTÁV